

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วม :
กรณีศึกษาบ้านป่าข้าวหลาม ตำบลกี้ดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัด
เชียงใหม่

ชื่อผู้วิจัย : นายสายชล พุกษนันท์

สาขา : การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุสิทธิ์ ชูชาติ ประธานกรรมการ

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวันท์ ชัยญาณะ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในหมู่บ้านป่าข้าวหลาม ตำบลกี้ดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2547-2548 ในการศึกษาได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน โดยใช้ข้อมูลจากชาวบ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวและจัดสร้างรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัย แล้วนำมาประกอบกับข้อมูลที่รวบรวมได้จากหมู่บ้าน ด้วยการสอบถาม สังเกตแบบมีส่วนร่วม สันทนาการและการบันทึกภาพ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เข้าไปในหมู่บ้านเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคทางการท่องเที่ยว เสนอเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาพบว่า จุดแข็งทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน คือ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ความสวยงามของลำน้ำแม่แตง และการท่องเที่ยวตามแก่งหินต่างๆ ที่มีความตื่นเต้นและสนุกสนาน และเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ประกอบกับความเงียบสงบของหมู่บ้าน การคงอยู่ของวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและความมีไมตรีจิตของชาวบ้าน จุดอ่อนคือ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีบางอย่าง เช่น การแต่งกาย การสร้างบ้านเรือนที่ทันสมัย และสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่าง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงการนับ

ถือศาสนาจากความเชื่อดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นการนับถือศาสนาคริสต์ ประกอบกับการขาดความสามัคคีของชาวบ้าน ความไม่กระตือรือร้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว โอกาส คือ ปัจจุบันนักท่องเที่ยวให้ความสนใจการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชนเผ่า รวมถึงการท่องเที่ยวแบบผจญภัยมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการขยายตัวของการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่และภายในประเทศ รวมถึงรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย อุปสรรค คือ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ไม่สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวรวมทั้งขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านป่าข้าวหลาม ทำให้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของหมู่บ้านป่าข้าวหลามได้ดังนี้ คือ การร่วมฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม พัฒนา ภูมิทัศน์ภายในหมู่บ้านให้สวยงาม การสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวและร่วมรับผลประโยชน์อย่างยุติธรรมจากผู้ประกอบการท่องเที่ยว ทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยการร่วมมือและประสานงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยต้องคำนึงถึงชุมชนเป็นสำคัญ

The Title : A Sustainable Tourism Model Developed by The Cooperation of a Community :A Case Study at Ban Pa Khao Larm Village, Gude Chang Subdistrict, Mae Tang District, Chiang Mai Province.

The Author : Mr. Saichon Pruksanunt

M.A. Degree Program : Community Research and Development

Thesis Advisors : Assistant Prof. Choosit Choochat Chairman
: Assistant Prof. Dr. Siriwan Chaiyana Member

ABSTRACT

The purposes of this research were to study a sustainable tourism model developed by the cooperation of a community. The case took place study at Ban Pa Khao Larm village ,Gude Chang subdistrict, Mae Tang district, Chiang Mai Province, during 2004 and 2005. This research used the SWOT technique to identify the strengths, weaknesses, opportunities and problems of tourism at the village by using data from the villagers, related government organizations and tourism interpreneurs in the field to form a sustainable tourism model.

This research was carried out by collecting qualitative data from the community, reviewing literature, investigation, indepth interviews, patial observation, employing a focus group and photographs. Moreover, during the field-data collection, the researcher stayed at the village to follow all events, study customs, traditions, rural culture, and rural wisdom to form a sustainable tourism model.

The result of the study revealed that the strong points of the village tour were the abundance of the natural resources, the forest, the Karen ethnic race, the beautiful attractions for tourists, the peace and serenity of the village, the conservation of the folk ways, and the hospitality of the villagers. On the other hand, the weak points were some changes in the way of life and certain traditions, for example, the costumes, more modern houses and modern accommodation facilities. More weak points included the conversion of religious belief from their original religions to Christianity, a lack of unity among the villagers, a lack of enthusiasm to

develop tourism, and, most of all, a lack of know how and understanding about tourism development. The opportunity was the fact that at the moment tourists were interested in natural tourism. They are more interested in studying the way of life and culture of ethnic groups with a little adventure. At the same time Chiang Mai province and domestic tourism are expanding and the government and concerned organizations are implementing the tourism promotion policy. However, the problems included the fact that tourism entrepreneurs did not ask for the cooperation of the local community, and the concerned organizations did not have the know how or understanding to develop tourism. Also, there was a lack of coordination among all concerned.

Analysis of the strong points, the weak points, the opportunities and the problems of tourism in Bann Pa Khao Lam village has led to the development of a model for sustainable tourism for Ban Pa Khao Lam village which included the restoration of old folk culture and tradition, the development of the village landscape and the building up of strong cooperation among the villagers for tourism development and receiving a fair share form tourism entrepreneurs. All concerned should pay serious attention through close coordination and cooperation in life focusing mainly on the community.